

LLAÉS ÉS VIU: El valor d'un territori que sosté la vida

Llaés és viu

Territori de muntanya al Ripollès, amb història pròpia, biodiversitat i patrimoni rural de gran valor. La seva força no rau en la densitat demogràfica, sinó en la continuïtat de la vida: natura, treball i comunitat.

No és abandonat, és desatenció institucional

El veritable abandonament és polític i administratiu: dècades de manca d'inversió, serveis i gestió; polítiques que han marginat la pagesia i afavorit l'explotació turística; absència de reconeixement institucional del paper de la població resident com a gestora del territori. Malgrat tot, Llaés continua viu gràcies a la cura, la presència i el treball local.

Un territori que sosté la vida

Regula el cicle de l'aigua i el clima. Genera aire net, biodiversitat i sòls fèrtils. Manté un mosaic de boscos, pastures i torrents que alimenten la comarca. Els boscos madurs són una assegurança ecològica, no un perill: retenen humitat, prevenen incendis i preserven espècies. És un ecosistema actiu, no un paisatge congelat.

La ramaderia extensiva: gestió viva i sostenible

Manté equilibrat el territori i redueix l'excés la biomassa combustible. Regenera sòls i prats, tanca el cicle natural de nutrients. És economia, cultura i ecologia a la vegada. Allà on hi ha bestiar i pagesia, hi ha vigilància, vida i futur.

Patrimoni comú: herència i futur

Amb independència de la seva titularitat pública o privada, el patrimoni rural de Llaés — cabanyes, bordes, fonts i camins— és fruit d'una gestió col·lectiva i d'un coneixement local acumulat durant segles. No són restes del passat, sinó infraestructures vives de sostenibilitat, identitat i arrelament. El seu manteniment garanteix la continuïtat cultural i les oportunitats de vida rural, assegurant que el territori segueixi sent habitable, productiu i ple de vida. Preservar aquest patrimoni és preservar la vida al territori.

Cap a un model de vida arrelat

No es tracta de tornar al passat, sinó de fer possible el futur al territori. Calen polítiques que recolzin la població local, la pagesia i els projectes agroforestals sostenibles. El turisme ha de ser complementari i regulat, no substitutiu de la vida rural.

Fer visible el que sosté la vida

Llaés no necessita ser posat en valor: ja té valor. Només cal reconèixer-lo i respectar-lo. És un territori que sosté la vida de les persones, dels ecosistemes i del país.